

NIZKE DINARSKOKRAŠKE POKRAJINE SO MANJ GOZDNATE IN GOSTEJE POSELJENE

SPLOŠNE ZNAČILNOSTI

- povprečna nadmorska višina je prib. 400 m (visoke dinarsko kraške pokrajine so pribl. 300 m višje);**
- prevladujoče reliefne oblike so podolja in ravniki;**
- v podnebjju jača celinski vpliv (manj padavin, višje povprečne letne temperature in višja letna temperaturna nihanja);**
- delež gozda je približno 60%;**
- gostota poselitve je nad slovenskim povprečjem;**

Primer nizke dinarske pokrajine: rahlo valovit relief, ki nekoliko spominja na gričevje (dolina Krke)

Primer kraškega ravnika (Bela krajina)

S pomočjo zemljevida oceni nadmorsko višino belokranjskega kraškega ravnika.

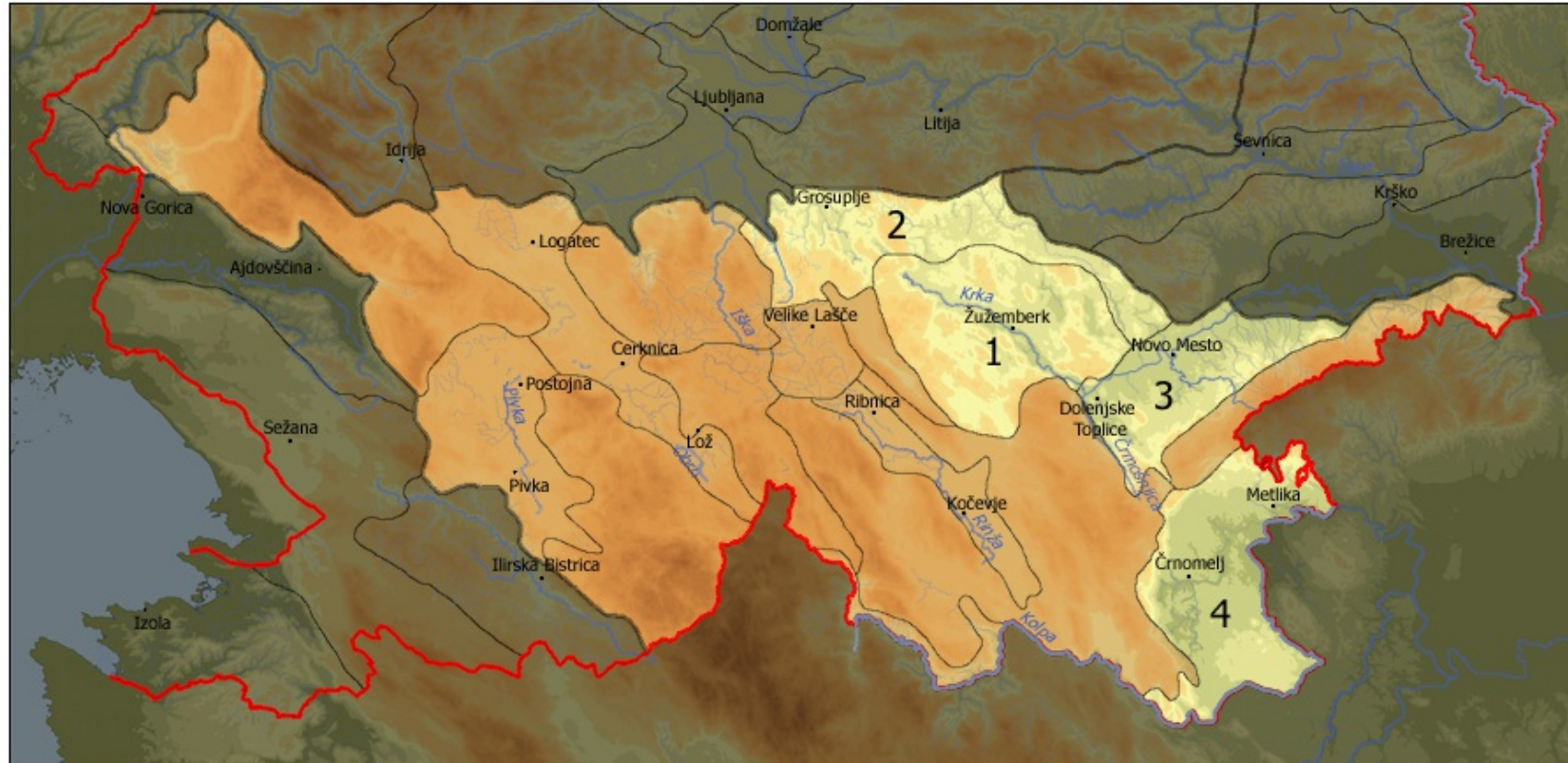
Zemljevid: nizke dinarskokraške pokrajine

1 Suha Krajina

2 Dolenjsko podolje s Turjaško pokrajino

3 Novomeška pokrajina

4 Bela krajina

POZOR - s pomočjo zemljevida v učbeniku na strani 137 poišči spremembo. Ugotovi, katero pokrajino, po novem, prištevamo k Obpanonskim pokrajinam.

S pomočjo zemljevida Slovenije poišči večje kraje nizkih dinarskokraških pokrajin in jih izpiši.

SUHA KRAJINA - učb. besedilo str. 122

Kašen tip naselij se pojavlja v pokrajini?

Krka je približno 94 km dolga reka, ki v celoti teče po slovenskem ozemlju. Takoj za Savinjo (96 km) je Krka druga najdaljša reka, ki teče izključno na slovenskem ozemlju. Njen izvir je na nadmorski višini 268 m, njen izliv v Savo pri Brežicah pa na nadmorski višini 139 m. S povprečnim strmecem 1,2 % je ena naših najbolj umirjenih rek, sicer pa je do Novega mesta strmec večji, nizvodno pa nižji. Porečje obsega 2.284 km², kar je več kot desetina slovenskega ozemlja.

Od izvira Krke do njenega izliva v Savo

Lehnjakovi pragovi

Krka teče po eni najbolj kraških območij v Sloveniji, zaradi česar ima njena voda visoke koncentracije kalcijevega karbonata. Iz vode izločen kalcijev karbonat tvori značilne lehnjakove pragove in naravne jezove. V zgornjem toku lehnjak tvori značilne pregrade, v srednjem pa talne podvodne pragove. Krka je naša edina lehnjakotvorna reka.

Lehnjakovi pragovi nad Žužemberkom

Krška jama in izvir Krke

Krka izvira pod Krško jamo, v bližini naselja Krka. Neposredno iz jame izvira Krka le ob povodnji. Že v srednjem veku je lokalno prebivalstvo poznalo to jamo in se v času turških vpadov skrilo vanjo. O tem govori tudi Jurčičeva povest Jurij Kozjak. Prvi, ki je zabeležil svoj obisk Krške jame, je bil Valvasor v 17. stoletju. V Krški jami so že sredi 19. stoletja našli človeške ribice, kar je ena zgodnejših znanih nahajališč človeške ribice. Glavni vhod v jamo so leta 1935 razširili, da bi omogočili hitrejši odtok podzemne vode in razrešili problem poplav na Radenskem polju. Jama je dolga približno 200 m in široka okoli 30 m. Od leta 1996 je jama urejena za obiske, a si jo je možno ogledati le v spremstvu turističnega vodiča.

Krka v bližini izvira

Vhod v Krško jamo

DOLENJSKO PODOLJE S TURJAŠKO POKRAJINO - besedilo, učb. str. 122

Trebnje

**Gradnja avtoceste v
Dolenjskem podolju leta
2009.**

**Katero prometno smer
omenja besedilo?**

Že v antiki so tukaj potekale pomembne prometne poti. Danes po Dolenjskem podolju poteka najpomembnejša prometna pot, ki povezuje Ljubljano in Novo mesto oz. osrednji del Slovenije z jugovzhodnim delom. Zaradi dobre prometne povezanosti je pokrajina območje doseljevanja. V tej ozki in dolgi pokrajini so se izoblikovala tri večja središčna naselja: **Grosuplje** (7.625 preb.), **Ivančna Gorica** (1.578 preb.) in **Trebnje** (3.523 preb.). V naštetih naseljih se razvijajo manjša podjetja in številne storitvene dejavnosti, še posebej tiste, ki se navezujejo na promet. Številni prebivalci Grosuplja in Ivančne Gorice se vsakodnevno vozijo na delo v Ljubljano.

NOVOMEŠKA POKRAJINA

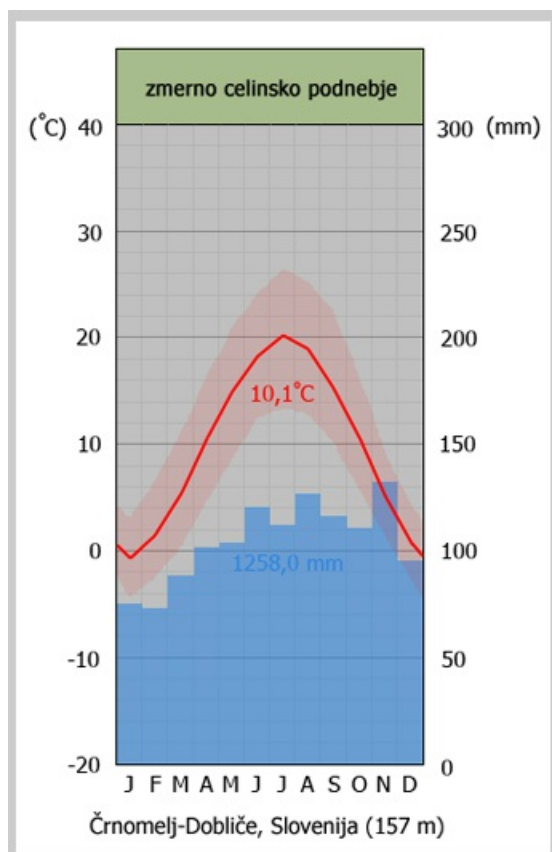

Največje mesto Novomeške pokrajine in tudi vseh dinarskokraških pokrajin je **Novo mesto** (35.848 preb). Je pomembno gospodarsko, upravno in kulturno središče Dolenjske, torej celotne jugovzhodne Slovenije. V Novo mesto se vozijo na delo z območja Dolenjske in tudi Bele krajine. Tod je razvita predvsem avtomobilska (Revoz) in farmacevtska industrija (Krka). Razvoj novega mesta temelji na visoki tehnologiji, izdelavi visoko kvalitetnih izdelkov ter mednarodnih naložbah (npr. francosko podjetje Renault je investiralo v Revoz). Z željo, da bi domača delovna sila ostala doma ter prispevala h gospodarskemu napredku, v Novem mestu z vzpostavitvijo univerze spodbujajo razvoj visokokvalitetne domače delovne sile. Za turiste so zanimive predvsem Dolenjske in Šmarješke toplice ter slikoviti grad Otočec.

BELA KRAJINA

Osrednji del Bele krajine predstavlja kraški ravniki, ki leži na nadmorski višini od 160 do 200 m. Kraški ravniki obdajajo na severu Gorjanci, na zahodu Ribniško-Kočevsko gorovje, proti jugu in vzhodu pa se odpira proti Panonski nižini. Meja s Hrvaško poteka po reki Kolpi. Belokranjski ravniki ni raven, kot bi lahko sklepali na podlagi imena, temveč je pokrajina valovita, s številnimi plitvimi vrtačami. Zaradi kraškega površja je površinskih vodotokov malo. Najpomembnejša sta Kolpa in Lahinja. Polovico površja porašča gozd. Še posebej so za Belo krajino značilni steljniki – sestoji breze in orlove praproti.

Nad ravnikom se do višine 450 m dviguje za vinogradništvo in sadjarstvo ugoden (pojavi se tudi pravi kostanj) termalni pas.

BELOKRANJSKI STELJNIKI

Gozd, v katerem so kmetje nekoč grabili listje in kosili podrast za pripravo stelje. S tem so se osiromašile prsti, prvotne drevesne vrste (beli gaber in hrast) pa so zamenjale breze in orlove praproti.

REVITALIZACIJA BELOKRANJSKIH STELJNIKOV